

داشته و قیمت این کالاها را با افزایش قابل ملاحظه‌ای مواجه ساخت. اما با سیاست‌های کنترل رشد نقدینگی بانک مرکزی طی سال ۱۳۸۷، که تاثیر خود را بر سطح عمومی قیمت‌ها با تاخیر زمانی در پایان سال آشکار نمود، شتاب رشد قیمت‌ها کاهش یافته و نرخ تورم به ۲۵/۴ درصد در اسفند ماه ۱۳۸۷ تنزل یافت.

جدول ۲۰-۱- درصد تغییر سالانه

متوسط شاخص‌های قیمت (۱۳۷۶=۱۰۰)

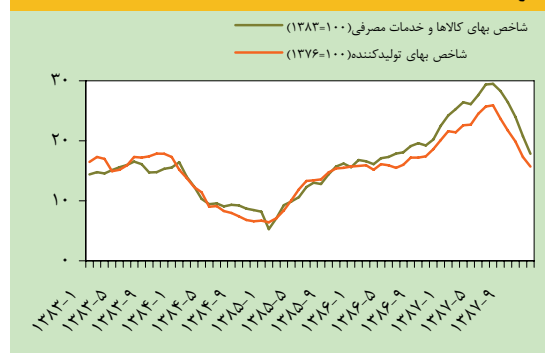
سال		
۱۳۸۷	۱۳۸۶	
۲۵/۴	۱۸/۴	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری (۱۳۸۳=۱۰۰)
۲۱/۸	۱۶/۸	شاخص بهای تولیدکننده
۱۳/۹	۱۶/۳	شاخص بهای کالاهای صادراتی
۱۷/۱	۲۰/۶	شاخص ضمنی تولید ناخالص داخلی (به قیمت پایه)
۲۱/۵	۱۸/۴	شاخص ضمنی تولید ناخالص داخلی بدون نفت (به قیمت پایه)

۲۰-۱- روند عمومی قیمت‌ها

متوسط رشد دوازده ماهه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی نسبت به مدت مشابه سال قبل (نرخ تورم) از تیر ۱۳۸۵ روند صعودی به خود گرفت و از ۸/۶ درصد در این ماه به ۲۵/۹ درصد در دی و بهمن ۱۳۸۷ بالغ گردید. از بهمن ۱۳۸۷، نرخ تورم روندی نزولی پیش گرفت، به طوری که در پایان سال به ۲۵/۴ درصد رسید. روندی مشابه در مورد شاخص بهای تولیدکننده نیز رخ داد؛ به طوری که نرخ رشد این شاخص که از تیر ۱۳۸۵ روند صعودی داشت، در دی ۱۳۸۷ به ۲۲/۴ درصد بالغ گردید و در اسفند ۱۳۸۷ به ۲۱/۸ درصد کاهش یافت.

متوسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری کشور (بر مبنای سال پایه ۱۳۸۳) و شاخص بهای تولیدکننده (بر مبنای سال پایه ۱۳۷۶) در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال قبل به ترتیب ۲۵/۴ و ۲۱/۸ درصد رشد داشت. مقایسه ارقام مزبور با ارقام مشابه سال قبل (۱۸/۴ و ۱۶/۸ درصد) نشان‌دهنده افزایش هر دو شاخص قیمت در این سال است.^(۱)

نمودار ۲۰-۱- تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی و شاخص بهای تولیدکننده (هر ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل) (درصد)

از ابتدای سال ۱۳۸۷ تا بهمن ماه همان سال نرخ تورم روندی صعودی داشت، به طوری که از ۱۹/۱ درصد در فروردین ماه به ۲۵/۹ درصد در دی و بهمن ماه رسید. این روند به ویژه در کالاهای مصرفی و ضروری خانوارها نمود بیشتری

۱- از ابتدای سال ۱۳۸۷، تولید شاخص بهای عمده‌فروشی متوقف شده است.

جدول ۲۰-۲- درصد تغییرات متوسط شاخص‌های قیمت در دوازده ماه منتهی به هر ماه (نسبت به مدت مشابه سال قبل)

	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی و تولیدکننده (۱۳۸۳=۱۰۰)		شاخص بهای تولیدکننده (۱۳۷۶=۱۰۰)	
	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۶
فروردین	۱۲/۸	۱۹/۱	۱۳/۰	۱۷/۳
اردیبهشت	۱۳/۶	۱۹/۸	۱۳/۷	۱۷/۸
خرداد	۱۴/۲	۲۰/۷	۱۴/۲	۱۸/۴
تیر	۱۴/۸	۲۱/۵	۱۴/۷	۱۹/۰
مرداد	۱۵/۴	۲۲/۳	۱۵/۱	۱۹/۷
شهریور	۱۵/۸	۲۳/۳	۱۵/۲	۲۰/۶
مهر	۱۶/۲	۲۴/۳	۱۵/۵	۲۱/۴
آبان	۱۶/۸	۲۵/۰	۱۵/۸	۲۱/۹
آذر	۱۷/۲	۲۵/۵	۱۶/۰	۲۲/۲
دی	۱۷/۵	۲۵/۹	۱۶/۲	۲۲/۴
بهمن	۱۷/۸	۲۵/۹	۱۶/۴	۲۲/۲
اسفند	۱۸/۴	۲۵/۴	۱۶/۸	۲۱/۸

۲۰-۲- تغییر قیمت‌های نسبی

۲۰-۲-۱- شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی

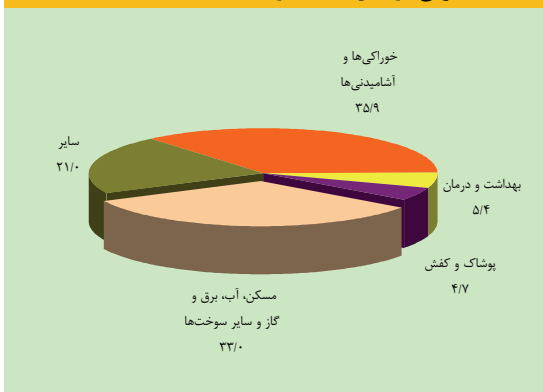
۲۰-۲-۱-۱- مناطق شهری کشور

خدمات مصرفی داشت. این گروه با ضریب اهمیتی معادل ۲۸/۴۹ درصد در بین گروه‌های اصلی تشکیل‌دهنده شاخص کل، ۳۰/۲ درصد نسبت به سال قبل رشد کرد و سهمی معادل ۳۵/۹ درصد از رشد شاخص کل را به خود اختصاص داد. دلیل اصلی رشد این شاخص رشد شاخص بهای «غلات و نان» بود که با ۵۷/۳ درصد رشد نسبت به سال قبل بالاترین رشد را در بین زیرگروه‌های گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» در سال ۱۳۸۷ داشت. نرخ رشد این شاخص در مقایسه با رقم مشابه سال قبل (۲۲/۱ درصد) افزایش قابل توجهی داشت که عمدتاً ناشی از افزایش شاخص بهای «انواع برنج» و «انواع نان» بود. در سال ۱۳۸۷، قیمت برنج ایرانی درجه یک به میزان ۸۷/۷ درصد، برنج ایرانی درجه دو ۹۱/۱ درصد و برنج وارداتی ۴۵/۹ درصد افزایش یافت. شاخص بهای انواع نان نیز در سال ۱۳۸۷، معادل ۲۹/۰ درصد افزایش یافت. شاخص بهای گروه «بیسکویت، کیک و شیرینی خشک» نیز در سال ۱۳۸۷ رشدی معادل ۳۱/۷ درصد داشت. پس از گروه «غلات و نان»، شاخص بهای «گوشت» با ۲۵/۴ درصد رشد نسبت به سال قبل، بیشترین سهم از افزایش شاخص بهای «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» را به خود اختصاص داد. در گروه مذکور، «گوشت گوسفند» ۲۴/۳ درصد، «گوشت گاو و گوساله» ۱۸/۵ درصد و «گوشت مرغ» ۳۱/۹ درصد رشد داشتند.

بررسی شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی به تفکیک گروه‌های اصلی نشان می‌دهد که طی سال ۱۳۸۷، بجز گروه ارتباطات، سایر گروه‌های اصلی تشکیل‌دهنده شاخص کل، در مقایسه با سال ۱۳۸۶ افزایش یافتند. در بین گروه‌های اصلی، شاخص بهای دو گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» و «ارتباطات» به ترتیب بیشترین و کمترین نرخ رشد را نسبت به سال قبل دارا بودند. اغلب گروه‌های فرعی نیز در سال ۱۳۸۷، افزایش‌های قابل ملاحظه‌ای را در مقایسه با سال گذشته تجربه کردند.

در سال ۱۳۸۷، گروه اصلی «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» بیشترین تاثیر مستقیم را در افزایش شاخص کل بهای کالاها و

نمودار ۲۰-۲- سهم گروه‌های اصلی در افزایش شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در سال ۱۳۸۷ (درصد)

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۷

به سال قبل، بیشترین سهم را در افزایش شاخص بهای «مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوختها» داشت. همچنین، گروه «تعمیرات و خدمات ساختمانی» در سال ۱۳۸۷ رشدی به میزان ۳۴/۷ درصد داشت. در سال ۱۳۸۷، شاخص بهای گروه «برق و گاز و سایر سوختها» به میزان ۸/۸ درصد افزایش یافت. در این گروه قیمت گاز عرضه شده در سیلندر ۲۷/۴ درصد، نفت سفید ۶/۷ درصد و گازوئیل مصرف خانگی ۱/۸ درصد افزایش داشت.

بدین ترتیب، دو گروه اصلی «خوراکیها و آشامیدنیها» و «مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوختها» با مجموع ضریب اهمیت نزدیک به ۵۷/۱ درصد در تشکیل شاخص کل، سهمی معادل ۶۸/۹ درصد از تورم سال ۱۳۸۷ را به خود اختصاص دادند.

پس از گروه اصلی «خوراکیها و آشامیدنیها»، رشد شاخص بهای گروه «مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوختها» بالاترین سهم را در رشد شاخص کل داشت. این گروه اصلی با دارا بودن بالاترین ضریب اهمیت نسبی (در حدود ۲۸/۶ درصد) در تشکیل شاخص کل، با ۲۷/۹ درصد رشد نسبت به سال قبل، سهم ۳۳/۰ درصدی در رشد شاخص کل داشت. دلیل اصلی افزایش شاخص گروه اصلی «مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوختها»، افزایش شاخص بهای «ارزش اجاری مسکن شخصی» بود. این شاخص با ۲۸/۲ درصد رشد نسبت به سال قبل، ۶۷/۸ درصد از افزایش شاخص گروه اصلی مزبور و ۲۲/۵ درصد از افزایش شاخص کل را به خود اختصاص داد. پس از گروه مذکور، گروه «اجاره بهای مسکن غیرشخصی» با ۲۸/۶ درصد رشد نسبت

جدول ۲۰-۳- متوسط سالانه گروههای شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری (۱۰۰=۱۳۸۳)

اثر مستقیم در تغییر شاخص کل سال ۱۳۸۷	درصد تغییر	سال			
		۱۳۸۷	۱۳۸۶		
واحد درصد	درصد	۱۳۸۷	۱۳۸۶		
گروههای اختصاصی					
کالا	۵۳/۵	۱۳/۶	۲۴/۹	۱۷۴/۹	۱۴۰/۰
خدمت	۴۶/۵	۱۱/۷	۲۵/۹	۱۹۴/۵	۱۵۴/۵
مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوختها	۳۳/۰	۸/۴	۲۷/۹	۱۹۶/۲	۱۵۳/۴
شاخص کل	۱۰۰/۰	۲۵/۴	۱۸/۴	۱۸۳/۳	۱۴۶/۲
گروههای اصلی و منتخب فرعی خوراکیها و آشامیدنیها					
گوشت	۳۵/۹	۹/۰	۳۰/۲	۲۱/۷	۱۹۸/۹
ماهی و حیوانات دریایی	۶/۶	۱/۷	۲۵/۴	۲۰/۲	۱۷۹/۲
غلات و نان	۰/۸	۰/۲	۲۵/۵	۲۰/۶	۱۹۲/۸
روغنها و چربیها	۱۰/۴	۲/۶	۵۷/۳	۲۲/۱	۳۳۲/۸
میوهها و خشکبار	۱/۱	۰/۳	۲۷/۹	۳۳/۴	۲۰۰/۶
انواع سبزی، حبوب و فرآوردههای سبزی	۶/۵	۱/۷	۲۸/۴	۲۶/۲	۲۰۷/۸
لبنیات و تخم پرندگان	۴/۱	۱/۰	۲۲/۹	۱۸/۰	۲۱۲/۸
دخانیات	۳/۱	۰/۸	۲۳/۳	۲۰/۷	۱۷۷/۶
مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوختها	۰/۴	۰/۱	۱۹/۳	۲۲/۶	۱۶۷/۸
اجاره بهای مسکن غیرشخصی	۳۳/۰	۸/۴	۲۷/۹	۲۱/۲	۱۹۶/۲
ارزش اجاری مسکن شخصی	۶/۹	۱/۷	۲۸/۶	۲۱/۲	۱۹۷/۹
تعمیرات و خدمات ساختمانی	۲۲/۵	۵/۷	۲۸/۲	۲۰/۹	۱۹۷/۶
آب	۳/۱	۰/۸	۳۴/۷	۳۰/۶	۲۴۶/۳
برق و گاز و سایر سوختها	۰/۲	۰/۰	۱۲/۰	۱۰/۸	۱۲۷/۷
پوشاک و کفش	۰/۴	۰/۱	۸/۸	۱۱/۲	۱۲۶/۵
اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه	۴/۷	۱/۲	۲۱/۰	۱۴/۷	۱۶۳/۱
حمل و نقل	۵/۹	۱/۵	۲۳/۸	۱۶/۱	۱۷۹/۰
ارتباطات	۷/۰	۱/۸	۱۷/۶	۱۳/۵	۱۴۶/۶
بهداشت و درمان	۰/۰	۰/۰	-۰/۲	-۰/۲	۹۶/۹
تفریح و امور فرهنگی	۵/۴	۱/۴	۲۳/۳	۱۷/۰	۱۹۰/۰
تحصیل	۱/۲	۰/۳	۱۰/۲	۸/۲	۱۳۳/۶
رستوران و هتل	۱/۴	۰/۳	۱۴/۷	۱۴/۰	۱۸۷/۵
کالاها و خدمات متفرقه	۲/۰	۰/۵	۲۹/۸	۱۷/۰	۱۸۹/۰
	۳/۱	۰/۸	۲۳/۹	۱۶/۴	۱۸۴/۳

در بین سایر گروه‌های اصلی تشکیل‌دهنده شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی، شاخص بهای «حمل و نقل» با ۱۷/۶ درصد افزایش نسبت به سال قبل، سهم ۷/۰ درصدی از افزایش شاخص کل به خود اختصاص داد. در گروه «حمل و نقل»، شاخص بهای گروه «هزینه رفت و آمد» ۲۱/۸ درصد رشد داشت. این افزایش بیشتر ناشی از بالا رفتن «کرایه تاکسی در داخل شهر» به میزان ۲۱/۵ درصد، «کرایه مسافرت با اتوبوس بین شهری» ۳۲/۹ درصد، «کرایه تاکسی سرویس» ۱۹/۳ درصد، «کرایه اتوبوس درون شهری» ۱۹/۷ درصد و «کرایه مسافرت با هواپیما» معادل ۱۶/۲ درصد بود. در سال مورد بررسی، شاخص بهای گروه «تعمیرات و سوخت وسایل نقلیه شخصی» معادل ۲۷/۶ درصد افزایش یافت که بخشی از آن ناشی از بالا رفتن قیمت بنزین اتومبیل به میزان ۳۲/۲ درصد (تلفیق قیمت آزاد و سهمیه‌ای) بود.

در بین سایر گروه‌های اصلی تشکیل‌دهنده شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در هر ماه نسبت به ماه قبل در سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد که شاخص مذکور بجز در ماه‌های دی و بهمن در سایر ماه‌های سال روند افزایشی داشت. بیشترین افزایش نسبت به ماه قبل در شهریور ماه به میزان ۳/۹ درصد و بیشترین کاهش در ماه‌های دی و بهمن به میزان ۰/۴ درصد بود.

جدول ۲۰-۴- تغییرات متوسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی پیش و پس از حذف نوسانات فصلی (هر دوره نسبت به دوره قبل) (درصد)

	پس از حذف نوسانات فصلی			پیش از حذف نوسانات فصلی		
	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵
سه ماهه اول	۷/۱	۳/۱	۲/۴	۷/۹	۳/۹	۳/۲
سه ماهه دوم	۶/۹	۴/۸	۴/۰	۵/۲	۳/۲	۲/۴
سه ماهه سوم	۵/۸	۵/۶	۴/۴	۵/۹	۵/۶	۴/۲
سه ماهه چهارم	-۰/۳	۵/۷	۴/۲	۰/۶	۶/۶	۵/۱

بررسی تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در هر فصل نسبت به فصل قبل نشان می‌دهد که تغییرات شاخص پیش از حذف نوسانات فصلی در فصل‌های اول و چهارم (بجز فصل چهارم سال ۱۳۸۷) هر سال بیشتر و در فصل‌های دوم و سوم کمتر از تغییرات آن در مقایسه با فصل‌های مشابه پس از حذف نوسانات فصلی می‌باشد. از دلایل اصلی این اختلاف می‌توان به تغییرات بیشتر شاخص بهای گروه‌های «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، «پوشاک و کفش»، «اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه»، «حمل و نقل»، «ارتباطات» و «کالاها و خدمات متفرقه» در فصل‌های اول و چهارم سال به دلیل افزایش تقاضای جامعه در ماه‌های پایانی

سال و عرضه کمتر محصولات کشاورزی در این فصل‌ها اشاره کرد. از طرف دیگر، با حذف نوسانات فصلی از شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی، انتظار می‌رود اثرات انباشته عوامل دیگری مانند تجدید قراردادهای اجاره مسکن، اثرات با وقفه رشد نقدینگی در ماه‌های پایانی سال قبل، اثرات با وقفه افزایش قیمت‌های اداری در ماه‌های اول سال، افزایش تقاضای جامعه برای کالاها و خدمات گروه‌های «تفریح و امور فرهنگی»، «تحصیل»، «پوشاک و کفش» و «حمل و نقل» در سه ماهه دوم و سوم هر سال، در رشد بالاتر شاخص مذکور (پس از حذف نوسانات فصلی) نسبت به فصل قبل تاثیرگذار باشد. بررسی شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی پیش و

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۷

درصد، فارس با سهمی معادل ۵/۸ درصد و استان خراسان رضوی با سهمی معادل ۵/۶ درصد در رتبه‌های بعدی تاثیرگذاری بر افزایش شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری کشور قرار گرفتند.

۲۰-۲-۱-۲- مناطق روستایی کشور^(۱)

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی کشور در سال ۱۳۸۷ نسبت به سال قبل ۲۶/۷ درصد افزایش یافت. نرخ تورم مناطق روستایی حاصل رشد شاخص بهای «کالاها» با نرخ ۲۸/۹ درصد و شاخص بهای «خدمات» با نرخ ۲۰/۵ درصد نسبت به سال ۱۳۸۶ می‌باشد. دو گروه اختصاصی مذکور به ترتیب با ضرایب اهمیت ۷۶/۳ و ۲۳/۷ درصد در تشکیل شاخص کل، ۷۹/۷ و ۲۰/۳ درصد از افزایش شاخص کل را به خود اختصاص دادند.

در سال مورد بررسی، شاخص بهای گروه «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» به میزان ۳۵/۶ درصد نسبت به سال قبل رشد داشت. دلیل اصلی رشد شاخص این گروه، افزایش نرخ رشد شاخص گروه‌های «نان و غلات» و «گوشت قرمز، ماکیان و فرآورده‌های آنها» بود. در سال ۱۳۸۷، سهم گروه «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» از افزایش شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی ۵۹/۹ درصد و سهم گروه «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» ۴۰/۱ درصد بود.

پس از گروه «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات»، گروه‌های «مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها»، «مبلمان، لوازم خانگی و تعمیر و نگهداری آنها»، «حمل و نقل»، «پوشاک و کفش» و «بهداشت و درمان» به ترتیب با سهمی معادل ۱۲/۵،

پس از حذف نوسانات فصلی در سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد این شاخص در تمام فصول سال بجز فصل چهارم نسبت به فصول مشابه سال قبل با افزایش همراه بود. در فصل چهارم سال ۱۳۸۷، به دلیل کاهش سطح قیمت‌ها و رشد منفی شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در هر ماه نسبت به ماه قبل در ماه‌های دی و بهمن این سال، رشد شاخص فصل چهارم نسبت به فصل سوم پیش و پس از حذف نوسانات فصلی به ترتیب در سطح ۰/۶ و ۰/۳- درصد محدود گردید.

بررسی تحولات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری کشور به تفکیک استان‌های مختلف نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۷، استان‌های تهران، همدان و قزوین به ترتیب با نرخ تورم ۲۷/۶، ۲۷/۰ و ۲۶/۷ درصد بالاترین نرخ تورم را داشتند. کمترین نرخ تورم مربوط به استان کرمان به میزان ۱۹/۶ درصد بود. از نظر سطح عمومی قیمت‌ها در سال ۱۳۸۷، استان بوشهر پایین‌ترین و استان ایلام بالاترین سطح قیمت‌ها را تجربه کردند.

از نظر آهنگ رشد قیمت‌ها طی دوره ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷، استان بوشهر با ۱۴/۴ و استان‌های ایلام و لرستان با ۱۸/۱ درصد تورم سالانه به ترتیب کندترین و تندترین آهنگ رشد سطح عمومی قیمت‌ها را طی دوره مورد بررسی داشته‌اند. متوسط نرخ تورم در کل مناطق شهری کشور طی این دوره ۱۶/۴ درصد بود.

در سال ۱۳۸۷، نرخ تورم در استان تهران ۲۷/۶ درصد بود. استان تهران به لحاظ جمعیت و سهم از هزینه کل خانوارهای مناطق شهری، دارای اهمیت نسبی در حدود ۳۳/۰۵ درصد در تشکیل شاخص کل می‌باشد. افزایش شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در این استان موجب ۹/۰ واحد درصد افزایش در شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی مناطق شهری کشور شد و به تنهایی سهمی معادل ۳۵/۴ درصد در افزایش شاخص کل داشت. استان اصفهان با سهمی معادل ۸/۳

۱- منبع آمارهای استفاده شده در این بخش، نشریه «شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی کشور» مرکز آمار ایران می‌باشد. سال پایه این شاخص ۱۳۸۱ است.

۶/۴، ۶/۱، ۵/۸ و ۵/۷ درصد بیشترین سهم را در رشد شاخص کل داشتند. شش گروه مذکور در مجموع معادل ۹۶/۴ درصد از افزایش شاخص کل را به خود اختصاص دادند.

۲۰-۲-۲- شاخص بهای تولیدکننده

در سال ۱۳۸۷، شاخص بهای تولیدکننده نسبت به سال قبل ۲۱/۸ درصد رشد داشت. نرخ رشد این شاخص در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ به ترتیب ۱۲/۲ و ۱۶/۸ درصد بود. در بین گروه‌های اصلی شاخص بهای تولیدکننده، بیشترین سهم در رشد این شاخص به ترتیب به گروه‌های «محصولات صنعتی»، «کشاورزی، دامداری و جنگلداری»، «مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب» و «حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» اختصاص داشت.

در سال ۱۳۸۷، شاخص بهای «محصولات صنعتی» با ۱۹/۷ درصد رشد نسبت به سال قبل، با توجه به ضریب اهمیتی در حدود ۴۵/۲ درصد در تشکیل شاخص کل، به تنهایی سهمی معادل ۳۴/۴ درصد از افزایش شاخص کل را بر عهده داشت. افزایش شاخص بهای زیرگروه‌های «محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها» به میزان ۲۰/۸ درصد (عمدتاً ناشی از افزایش شاخص قیمت گوشت تازه معادل ۱۹/۶ درصد، لبنیات ۲۷/۱ درصد و انواع نان ۲۹/۰ درصد)، «منسوجات» ۱۸/۲ درصد (به ویژه قالی و قالیچه دستباف به میزان ۲۹/۸ درصد و انواع پوشاک ۱۵/۱ درصد)، «کفش» ۲۶/۷ درصد، «دوده صنعتی» ۳۶/۱ درصد، «فرآورده‌های نفتی تصفیه شده» ۲۰/۲ درصد، «مواد شیمیایی و پتروشیمی» ۲۱/۸ درصد، «محصولات کانی غیرفلزی» ۴۶/۲ درصد (عمدتاً به دلیل افزایش قیمت انواع آجر به میزان ۳۶/۸ درصد، سیمان ۳۷/۴ درصد و آسفالت ۱۴۱/۰ درصد) و «فلزات اساسی» ۱۳/۶ درصد (به ویژه آهن اسلب ۳۹/۱ درصد، تیرآهن ۹/۷ درصد،

آهن میله‌گرد ۲۶/۹ درصد و لوله آهنی سیاه ۲۰/۷ درصد)، سهم قابل توجهی در افزایش شاخص بهای گروه «محصولات صنعتی» داشتند.

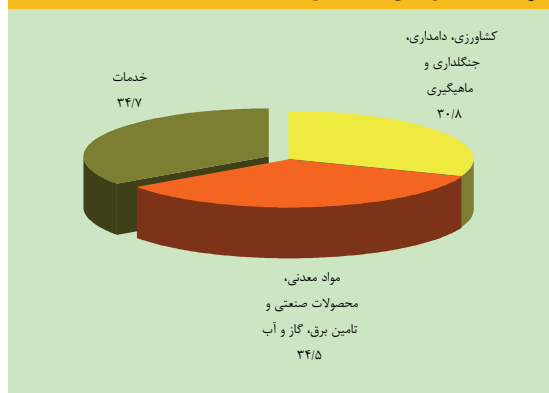
شاخص بهای گروه «کشاورزی، دامداری و جنگلداری»

با نرخ رشد ۲۷/۹ درصد در سال ۱۳۸۷ در مقابل ۱۹/۳ درصد در سال گذشته، دارای سهمی معادل ۳۰/۱ درصد در رشد شاخص کل بود. افزایش شاخص بهای اقلام و گروه‌های «غلات» معادل ۴۷/۶ درصد، «سبزی‌ها» ۴۴/۷ درصد، «میوه‌های دانه‌دار و هسته‌دار» ۵۰/۲ درصد، «خشکبار» ۲۵/۳ درصد، «دام زنده و شیر» ۱۸/۷ درصد و «عسل» ۳۲/۷ درصد تاثیر بسزایی در افزایش شاخص بهای گروه «کشاورزی، دامداری و جنگلداری» داشتند.

دو گروه «مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و

کسب» و «حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» به ترتیب با نرخ رشد ۲۸/۷ و ۱۱/۱ درصد، سهمی برابر ۱۹/۲ و ۵/۶ درصد از افزایش شاخص کل بهای تولیدکننده داشتند. بخش عمده‌ای از افزایش شاخص «مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب» به دلیل افزایش شاخص بهای «مستغلات و اجاره» به میزان ۲۸/۸ درصد بود.

نمودار ۲۰-۳- سهم گروه‌های اختصاصی در افزایش شاخص بهای تولیدکننده در سال ۱۳۸۷ (درصد)

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۸۷

جدول ۲۰-۵- متوسط سالانه گروه‌های شاخص بهای تولیدکننده

(۱۰۰=۱۳۷۶)

اثر مستقیم در تغییر شاخص کل سال ۱۳۸۷	درصد تغییر		سال			
	واحد درصد	درصد	۱۳۸۶	۱۳۸۷		
گروه‌های اختصاصی						
۳۰/۸	۶/۷	۲۷/۹	۱۹/۰	۵۳۸/۲	۴۲۰/۷	کشاورزی، دامداری، جنگلداری و ماهیگیری
۳۴/۵	۷/۵	۱۸/۷	۱۴/۸	۴۱۲/۳	۳۴۷/۳	مواد معدنی، محصولات صنعتی و تامین برق، گاز و آب
۳۴/۷	۷/۶	۲۱/۲	۱۷/۶	۶۲۸/۹	۵۱۸/۹	خدمات
۱۰۰/۰	۲۱/۸	۲۱/۸	۱۶/۸	۵۰۳/۷	۴۱۳/۵	شاخص کل
گروه‌های اصلی						
۳۰/۱	۶/۶	۲۷/۹	۱۹/۳	۵۳۷/۸	۴۲۰/۶	کشاورزی، دامداری و جنگلداری
۰/۶	۰/۱	۳۱/۲	۶/۳	۵۶۳/۳	۴۲۹/۳	ماهیگیری
-۰/۲	۰/۰	-۶/۱	۷/۶	۲۷۰/۷	۲۸۸/۴	مواد معدنی
۳۴/۴	۷/۵	۱۹/۷	۱۵/۴	۴۱۷/۹	۳۴۹/۲	محصولات صنعتی
۰/۳	۰/۱	۳/۹	۴/۷	۳۴۵/۴	۳۳۲/۵	تامین برق، گاز و آب
۰/۳	۰/۱	۱۹/۷	۱۵/۲	۵۱۹/۳	۴۳۳/۹	تعمیر وسایل نقلیه موتوری
۱/۲	۰/۳	۲۹/۳	۱۸/۳	۶۵۱/۲	۵۰۳/۶	هتل و رستوران
۵/۶	۱/۲	۱۱/۱	۱۵/۰	۴۸۰/۶	۴۳۲/۴	حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات
۰/۷	۰/۱	۵/۸	۴/۸	۹۳۸/۳	۸۸۶/۶	واسطه‌گری‌های مالی
۱۹/۲	۴/۲	۲۸/۷	۲۲/۱	۶۹۳/۸	۵۳۸/۹	مستغلات، اجاره و فعالیتهای کار و کسب
۰/۷	۰/۱	۱۴/۹	۱۵/۶	۸۰۴/۷	۷۰۰/۱	آموزش
۳/۹	۰/۸	۲۵/۸	۲۱/۶	۷۶۱/۹	۶۰۵/۷	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۳/۲	۰/۷	۳۲/۳	۱۳/۹	۶۸۳/۴	۵۱۶/۴	سایر فعالیتهای خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی

بررسی تغییرات ماهانه شاخص بهای تولیدکننده نشان می‌دهد که این شاخص بجز در ماه‌های دی و بهمن در سایر ماه‌های سال افزایش داشت. بیشترین افزایش در ماه‌های تیر و مرداد به میزان ۲/۵ درصد و بیشترین کاهش در بهمن ماه به میزان ۰/۵ درصد بود.

۲۰-۲-۳- شاخص بهای کالاهای صادراتی

در سال ۱۳۸۷، شاخص بهای «کالاهای صادراتی» به میزان ۱۳/۹ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافت. نرخ رشد این شاخص در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ به ترتیب ۱۷/۴ و ۱۶/۳ درصد بود. در بین گروه‌های تشکیل‌دهنده شاخص بهای «کالاهای

بیش از ۷۷/۰ درصد از افزایش شاخص «حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» ناشی از افزایش شاخص بهای «بلیت مسافرت با اتوبوس» به میزان ۳۳/۱ درصد، «کرایه تاکسی در داخل شهر» به میزان ۲۱/۵ درصد و «حمل و نقل جاده‌ای» به میزان ۶/۲ درصد بود. در مجموع، چهار گروه «محصولات صنعتی»، «کشاورزی، دامداری و جنگلداری»، «مستغلات، اجاره و فعالیتهای کار و کسب» و «حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» با در اختیار داشتن ضریب اهمیتی در حدود ۹۰/۰ درصد در شاخص بهای تولیدکننده، ۸۹/۳ درصد از رشد شاخص مذکور در سال ۱۳۸۷ را به خود اختصاص دادند. در بین گروه‌های اصلی شاخص، گروه «مواد معدنی» نسبت به سال گذشته نرخ رشد منفی داشت.

سال قبل داشت. دلیل افزایش این شاخص، افزایش شاخص بهای «روغن‌های هیدروژنه» بود. شاخص بهای گروه «محصولات صنایع شیمیایی و صنایع وابسته» با ۳۵/۳ درصد افزایش نسبت به سال قبل در رتبه بعدی افزایش شاخص قرار گرفت. این میزان رشد به مراتب بیشتر از رشد ۱۵/۸ و ۱۹/۶ درصدی آن به ترتیب در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ بود.

صادراتی»، شاخص بهای گروه «محصولات صنایع شیمیایی و صنایع وابسته» به دلیل افزایش شاخص بهای اکثر اقلام این گروه در سال ۱۳۸۷، بالاترین سهم به میزان ۴۳/۴ درصد را در رشد شاخص کل نسبت به سال قبل داشت. در سال مورد بررسی، شاخص بهای «چربی‌ها و روغن‌های حیوانی و نباتی» بیشترین افزایش را در بین گروه‌های اصلی به میزان ۳۶/۴ درصد نسبت به

(۱۰۰=۱۳۷۶)

جدول ۲۰-۶- متوسط سالانه گروه‌های شاخص بهای کالاهای صادراتی ایران

اثر مستقیم در تغییر شاخص کل سال ۱۳۸۷	درصد تغییر	سال		محصولات حیوانی
		۱۳۸۷	۱۳۸۶	
۲/۱	-۰/۳	۱۵/۱	۸/۵	۶۸۴/۱
۱۶/۱	۲/۲	۳۳/۱	۱۳/۴	۴۴۱/۶
۰/۸	-۰/۱	۳۶/۴	۴۴/۵	۵۳۶/۷
۱۵/۰	۲/۱	۲۶/۸	۱۱/۱	۶۲۳/۰
-۲۱/۴	-۳/۰	-۱۱/۰	۲۲/۶	۱۳۸۶/۷
۴۳/۴	۶/۰	۳۵/۳	۱۹/۶	۸۳۱/۸
۱/۰	-۰/۱	۵/۹	۳/۱	۳۷۸/۵
۱/۹	-۰/۳	۹/۰	۲۹/۵	۵۱۲/۵
۰/۸	-۰/۱	۳۳/۱	۹۴/۰	۸۳۹/۹
۲۶/۷	۳/۷	۲۳/۵	۱۱/۲	۳۹۴/۱
۰/۸	-۰/۱	۱۰/۱	-۰/۴	۳۴۲/۹
۰/۸	-۰/۱	۱۱/۶	۸/۶	۳۵۹/۴
۱۱/۲	۱/۶	۱۱/۸	۱۳/۱	۸۴۶/۵
۰/۰	-۰/۰	-۰/۵	۲۷/۳	۶۵۸/۹
۰/۰	-۰/۰	۱/۲	۵/۳	۲۱۱/۶
۰/۸	-۰/۱	۱۹/۱	۱۹/۳	۴۹۸/۱
۱۰۰/۰	۱۳/۹	۱۳/۹	۱۶/۳	۶۳۷/۴
				۵۵۹/۵
				شاخص کل

مهر ماه رسید و در پنج ماه انتهایی سال از کاهش قابل ملاحظه‌ای بین ۴۰/۸ درصد (در آبان ماه) و ۵۲/۲ درصد (در آذر ماه) برخوردار بود.

بررسی تغییرات ماهانه شاخص بهای «کالاهای صادراتی» در سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد این شاخص در تیر ماه و نیز در ماه‌های مهر تا بهمن کاهش و در سایر ماه‌های سال افزایش یافت. بیشترین رشد شاخص نسبت به ماه قبل مربوط به مرداد ماه به میزان ۷/۴ درصد و بیشترین کاهش مربوط به آبان ماه به میزان ۱۳/۶ درصد بود.

در سال ۱۳۸۷، شاخص بهای گروه «محصولات معدنی» به میزان ۱۱/۰ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافت. این شاخص در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ به ترتیب ۲۵/۱ درصد و ۲۲/۶ درصد افزایش یافته بود. کاهش قابل ملاحظه کنسانتره اکسید روی بیشترین سهم را در تنزل شاخص بهای گروه «محصولات معدنی» داشت. شاخص بهای گروه «محصولات معدنی» طی هفت ماه ابتدای سال ۱۳۸۷ نسبت به ماه‌های مشابه سال قبل با روندی نسبتاً نزولی از ۲۴/۹ درصد افزایش در فروردین ماه به ۱/۹ درصد افزایش در

۲۰-۳- روند قیمت و بازده دارایی‌ها

منفی بوده است. به این ترتیب، در سال ۱۳۸۷ شاخص قیمت زمین با رشد ۴۲/۴ درصدی و شاخص اجاره بهای خانه‌های مسکونی اجاری با رشد ۲۸/۶ درصدی، بالاترین افزایش را داشتند.

مقایسه نرخ بازدهی انواع دارایی‌ها در سال ۱۳۸۷ با نرخ تورم در سال مذکور نشان می‌دهد که رشد شاخص زمین و شاخص خانه‌های مسکونی اجاری بیشتر از نرخ تورم بوده و بازدهی واقعی سایر دارایی‌ها در سال ۱۳۸۷

جدول ۲۰-۷- روند رشد قیمت و بازدهی بعضی از انواع دارایی‌ها

(درصد)

نسبت	انحراف	میانگین نرخ	سال					نسبت
			بازدهی(۱)	معیار	شارپ(۲)	۱۳۸۷	۱۳۸۶	
-۹/۵	۱/۴	۳/۰	۳/۳	۱/۴	۲/۰	۳/۴	۵/۱	دلار(بازار غیررسمی)
-۲/۹	۴/۷	۲/۷	۹/۷	۴/۳	۲/۲	۰/۹	-۳/۱	شاخص قیمت اتومبیل سواری(پراید)(۳)
-۱/۸	۵/۱	۷/۲	۴/۲	۱۱/۶	۷/۰	۰/۶	۱۳/۱	یورو(بازار غیررسمی)
۰/۰	۱/۲	۱۶/۵	۱۸/۰	۱۵/۵	۱۵/۵	۱۵/۵-۱۷	۱۷/۰	سود علی‌الحساب اوراق مشارکت
۰/۶	۸/۸	۲۱/۹	۲۱/۵	۱۳/۵	۳۶/۷	۱۷/۶	۲۱/۳	سکه تمام بهار آزادی(طرح قدیم)
-۰/۹	۱۵/۰	۳/۵	-۱۱/۳	۱۷/۶	۱۴/۷	-۱۲/۷	۱۳/۶	شاخص قیمت و سود نقدی سهام
۰/۳	۶/۷	۱۸/۵	۲۸/۶	۲۱/۲	۱۳/۷	۱۱/۶	۱۸/۳	شاخص اجاره بهای مسکن غیرشخصی(۳)
۰/۶	۱۸/۶	۲۷/۳	۴۲/۴	۵۳/۳	۱۲/۸	۱۱/۵	۲۲/۰	شاخص قیمت زمین(۳)
								سود علی‌الحساب سپرده‌های سرمایه‌گذاری یک‌ساله
-۱/۴	۱/۳	۱۴/۸	۱۵/۰	۱۶/۰	۱۵/۸	۱۳/۰	۱۴/۰	بانک‌های تجاری دولتی(بالاترین نرخ)
								سود علی‌الحساب سپرده‌های سرمایه‌گذاری یک‌ساله
۳/۴	۰/۳	۱۷/۷	۱۷/۳	۱۷/۵	۱۷/۵	۱۸/۰	۱۸/۰	بانک‌های غیردولتی(بالاترین نرخ)
θ	۶/۰	۱۶/۲	۲۵/۴	۱۸/۴	۱۱/۹	۱۰/۴	۱۵/۲	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی(متوسط سالانه)

۱- میانگین بازدهی دارایی‌ها (بجز اوراق مشارکت و سپرده‌های سرمایه‌گذاری) به روش میانگین هندسی محاسبه شده است.
 ۲- نسبت شارپ برای یک دارایی مخاطره‌آمیز عبارت از نسبت تفاضل بازدهی دارایی مورد نظر و دارایی بدون ریسک به انحراف معیار دارایی مورد نظر می‌باشد. دارایی بدون ریسک در این محاسبات، اوراق مشارکت در نظر گرفته شده است.
 ۳- سال پایه شاخص قیمت اتومبیل سواری (پراید)، اجاره بهای مسکن غیرشخصی، شاخص قیمت زمین و شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی، سال ۱۳۸۳ و سال پایه شاخص قیمت و سود نقدی سهام، سال ۱۳۶۹ می‌باشد.

۲۰-۴- سرعت گردش پول

۱۳۸۷، رشد نقدینگی معادل ۱۵/۹ درصد بود که رشد آن نسبت به سال قبل کاهش یافت. سرعت گردش اسکناس و مسکوک در این سال کاهش و سرعت گردش پول و سرعت گردش نقدینگی افزایش یافت. در اسفند ماه ۱۳۸۷، شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی ۱۷/۸ درصد نسبت به اسفند سال قبل رشد داشت که نسبت به رقم مشابه سال گذشته با کاهش مواجه بود.

طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷، سرعت گردش پول در اقتصاد ایران در دامنه ۵/۳ تا ۶/۴ و سرعت گردش نقدینگی در دامنه ۱/۷ تا ۲/۱ در نوسان بود. بنا به تعریف، سرعت گردش پول و نقدینگی با تورم رابطه مستقیم دارند. همچنین، تغییر ترکیب حجم پول و نقدینگی به دلیل بهبود خدمات شبکه بانکی و گسترش استفاده از ابزارهای پرداخت غیرنقدی و الکترونیکی، موجب تغییر سرعت گردش پول و نقدینگی می‌شود. در سال

جدول ۲۰-۸- شاخص‌های مختلف سرعت گردش پول

(درصد)

سال					
۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	
۲۱/۴	۳۵/۸	۳۶/۸	۳۶/۶	۳۲/۵	سرعت گردش اسکناس و مسکوک
۶/۴	۵/۳	۵/۵	۵/۸	۵/۸	سرعت گردش پول
۱/۸	۱/۷	۱/۸	۲/۰	۲/۱	سرعت گردش نقدینگی
					تغییرات شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی (۱۳۸۳=۱۰۰)
۱۷/۸	۲۲/۵	۱۵/۶	۸/۲	۱۵/۵	(اسفند نسبت به اسفند سال قبل)